ВСС - 12945 / 21-10-2026

ОТГОВОР

на въпроси, поставени от г-жа Биляна Гяурова-Вегертседер – Директор на Български институт за правни инициативи

от Атанас Димитров Илиев, Заместник окръжен прокурор в Окръжна прокуратура гр. Смолян, номиниран за изборен член на Висшия съдебен съвет от квотата на прокурорите

УВАЖАЕМА Г-ЖО ГЯУРОВА-ВЕГЕРТСЕДЕР,

Благодаря Ви за поставените въпроси!

Моля, извинете ме за закъснелия отговор! Поради служебни и лични ангажименти (предизборната ми кампания) не успях да отговоря по-рано.

ОБЩИ ВЪПРОСИ:

1. **Каква е Вашата оценка за ефективността на настоящия висш съдебен съвет за осигуряване и отстояване на независимостта на съдебната власт и отделните магистрати, например като при случаите със съдия Владислава Цариградска, съдия Ивайло Йосифов, прокурор Ивайло Занев, прокурор Иво Илиев, разкритията около кръга на Петьо Петров „Еврото" и Мартин Божанов „Нотариуса"? Какво бихте променили, ако Ви изберат за член на ВСС при изпълнение на тези правомощия и задължения?**

Отговор: С оглед заявената от мен публично позиция в концепцията ми намирам, че първият въпрос е по-скоро риторичен, тъй като отговорът е пределно ясен. Липсват ефективни действия от страна на настоящия ВСС за осигуряване и отстояване на независимостта на съдебната власт и на отделните магистрати.

Както категорично съм заявил в т. III.4 от концепцията си, една от причините да съществува изключително негативно отношение към съдебната система и в частност към Прокуратурата е неспособността на настоящия състав на ПК на ВСС да осигури независимостта на Прокуратурата, без да се намесва в дейността ѝ, като демонстрира ясно и прозрачно пред обществото позицията си с предприемането на реални действия в своята компетентност, вкл. и дисциплинарни, по тиражираните в медийното пространство твърдения за съществуващи мрежи за влияние на „Пепи Еврото", „Нотариуса", кръгът

„Осемте джуджета“ и други подобни неформални организации и „клубове“, и тяхното влияние по редица нашумели дела с висок обществен, материален или политически интерес.

Отново ще заявя, че ни най-малко не живея с илюзията, че в системата няма хора (включително и на ключови постове), които са обвързани с „кръгове на влияние“ и изпълняват поръчки. Същевременно мнозинството от работещите в прокуратурата също са наясно с това и изпитват не по-малко отвращение спрямо тези хора и процеси от останалата част от обществото.

Резултат от дейността на създадената в настоящия ВСС комисия за разследване на дейността на т. нар. „Нотариус“ обаче няма. Демонстрираното мълчание от страна на ПК на ВСС и липса на прозрачност при вземането на редица необосновани, нецелесъобразни и неотговарящи на житейската логика решения задълбочават проблема, вместо да го решат. Ако решенията на колегията са нелогични и непрозрачни, неизбежно се поражда съмнението, че са мотивирани от зависимости.

Относно осигуряването и отстояването на независимостта на отделните магистрати считам, че следва да бъде създаден работещ механизъм за незабавна защита от опити за влияние, като всеки сигнал за подобни опити трябва да се разглежда приоритетно и с повишено внимание. Този механизъм, за да е ефективен, далеч не следва да се изчерпва с публикуването на една декларация в защита на конкретния магистрат. ПК на ВСС трябва да отстоява независимостта на магистрата чрез реални действия за пресичане на опитите за влияние и за възстановяване на нормалната работна обстановка, включително чрез дисциплинарни производства, когато са налице данни за извършено дисциплинарно нарушение.

2. Какво е Вашето мнение за Възможността да бъдат отзовавани изборни членове на ВСС от професионалната квота?

Отговор: Чл. 130, ал. 8, т. 1-4 от Конституцията на Република България урежда хипотезите, в които изборен член на ВСС се освобождава преди изтичане на мандата му. Производството за предсрочно прекратяване на мандата на основанията по чл. 130, ал. 8, т. 2 – 4 от Конституцията на Република България (при влязъл в сила съдебен акт за извършено престъпление, при трайна фактическа невъзможност да изпълнява задълженията си за повече от една година или при дисциплинарно освобождаване от длъжност или

лишаване от право да упражнява юридическа професия или дейност) е уредено в чл. 27 ЗСВ.

Намирам, че не е налице основание действащите конституционни основания за предсрочно прекратяване на мандата да бъдат допълвани с ново основание, а именно – отзоваване, колкото и примамлива да е тази идея на фона на някои примери от кадровата политика на настоящия състав на ВСС. Очевидно с този термин се има предвид отзоваване на членовете от тези, които са ги избрали в съответната колегия – съдии, прокурори или следователи. Основанията за подобно отзоваване следва обаче задължително да се различават от останалите конституционно уредени хипотези, т. е. това отзоваване ще е само и единствено по волята на съответната професионална общност или на част от нея, без каквито и да било данни за извършено престъпление или дисциплинарно нарушение. Обективно погледнато, подобна възможност потенциално би могла да създаде нова форма на зависимост на членовете на ВСС от мнението на професионалната общност и да доведе до вземане на решения под натиск, което е неприемливо.

Съществуващите конституционни основания не следва да се разширяват, тъй като те изчерпателно и обективно уреждат хипотезите, в които поведението на член на ВСС би било несъвместимо със заеманата от него длъжност, а съгласно действащия към момента чл. 27, ал. 6 от ЗСВ, процедурата за предсрочно освобождаване на основанията по чл. 130, ал. 8, т. 2 – 4 от Конституцията на Република България или при установяване на несъвместимост на изборен член на Висшия съдебен съвет, избран от съдиите, прокурорите или следователите, може да започне по искане съответно на една пета от действащите съдии, прокурори или следователи, които съответно имат право да изготвят и предложение за налагане на наказание "дисциплинарно освобождаване от длъжност" по чл. 130, ал. 8, т. 4, предложение първо от Конституцията на Република България на изборен член на Висшия съдебен съвет, съгласно чл. 312, ал. 4 от ЗСВ, респективно да обжалват решението на Пленума, съгл. чл. 323, ал. 1 от ЗСВ.

Намирам, че въпросът за отзоваването на изборните членове придоби актуалност най-вече поради необходимостта от реакция във връзка с установени случаи на безпринципно и непрозрачно кадруване, например преместването на Павел Стоев – сина на Йордан Стоев от следствения отдел на СГП към този във Военно окръжната прокуратура, при това на осн. чл. 194, ал. 1 от ЗСВ. В тази връзка считам, че изменението в чл. 36, ал. 1 от ЗСВ (ДВ бр. 60 от 2026 г., в сила от 1.07.2026 г.), което даде право на Министъра на

правосъдието да оспорва решенията на пленума и на колегиите на Висшия съдебен съвет, в голяма степен създава адекватен механизъм за реакция срещу подобни „кадрови“ решения.

3. На какъв профил и на какви конкретни професионални и морални качества ще държите, когато се наложи да избирате главен прокурор на Република България във Вашия мандат, ако бъдете избран за член на Висшия съдебен съвет?

Отговор: Вече имах възможност да отговоря на подобен въпрос, зададен от г-н Светлозар Костов – прокурор в Апелативна прокуратура гр. София, така че отговорът ми ще е същият, поради което не се налага да го преповтарям.

4. Една от широко дискутираните теми в магистратските среди е тази за възнагражденията и начина на определянето им. Какво е Вашето мнение по въпроса - смятате ли, че разликата във възнагражденията между инстанциите е прекомерна? Необходимо ли е законово закрепване на критериите за определяне на възнагражденията на всички нива в системата?

Отговор: В продължение на 18 години съм бил прокурор на районно ниво, което ми дава основание убедено да твърдя в концепцията си, че предвид материалната компетентност на районните прокуратури, на техните плещи лежи огромен обем от общата свършена работа по преписки и дела в прокуратурата. Категорично считам, че справедливостта изисква настоящата разлика във възнагражденията да бъде редуцирана, а нейното увеличение в бъдеще при всяко последваща корекция да бъде преустановено.

Намирам, че законово закрепване на критериите за определяне на възнагражденията на всички нива в системата би накърнило съществено принципа за независимост на съдебната власт. Съгласно Решение №17/20.10.2026г. по Конституционно дело №15/2026 г., още през 1998 г. законодателят е приел да определи в закон възнаграждението за най-високата и за най-ниската съдийска, прокурорска и следователска длъжност. По този начин Народното събрание, чрез закон, определя граници на финансовите възможности на държавата и финансовите граници, в които съдебната власт може да реализира независимостта си, като самостоятелно определи

възнагражденията на съдиите, прокурорите и следователите, защото именно в така определените граници се разпростира независимостта на съдебната власт сама да определя възнагражденията си, разбира се, при спазване на установените в държавата принципи и правила на публичните финанси.

5. При разработването на представената от Вас концепция използвали ли сте система с генеративен изкуствен интелект или софтуер, базиран на големи езикови модели?

Отговор: Не съм ползвал изкуствен интелект за генериране на текстове и идеи в концепцията си.

Ползвал съм изкуствен интелект за по-ефективно събиране и анализ на информация, която е публично достъпна, при изготвяне на т. V.4. „Електронно правосъдие" от концепцията ми, за да се запозная с техническите възможности на този софтуер, възможностите за интегрирането му в съществуващите информационни масиви, включително за защита на информацията в тези масиви от изтичане или промяна, както и за начините, по които изкуственият интелект може да подпомогне работата на прокурорите и на институцията като цяло. Именно изкуственият интелект ме насочи и към една изключително интересна публикация по темата в сп. „Общество и право", 2026г., бр. 5 на Доц. Д-р Любомир Георгиев – „Изкуственият интелект в полза на криминалистиката".

ВЪПРОСИ ПО КОНЦЕПЦИЯТА:

1. В точка 3.1 от концепцията си, споменавате *„т.нар. колективна безотговорност"* срещана в колективните органи. Какви действия ще предприемете за предотвратяване на такова поведение, ако бъдете избран за член на ВСС?

Отговор: В концепцията си, в цитираната от Вас точка съм посочил, че идеята на законодателя е не да създаде възможности за бягство от субективна отговорност, или т. нар. колективна безотговорност, конституирайки колективните органи на ВСС, а механизъм за компетентно и всестранно обсъждане по демократичен начин и намиране на допирни точки при вземането на аргументирани решения, основани на логиката и закона.

Ако бъда избран за член на ВСС, ще се постарая взетите от мен решения да бъдат ясно и публично аргументирани. Публичността на мотивите ми е основната гаранция, че поемам своята отговорност за решенията си и няма да се „скрия" зад решението на колективния орган, независимо дали се касае за работата ми в определена комисия, в колегията или пленума.

2. Според Вас, в кои аспекти на своята дейност ВСС трябва да подобри прозрачността и отчетността си, за да се повиши общественото доверие в съдебната власт? Имате ли конкретен план за взаимодействие с медиите и представителите на гражданското общество, ако бъдете избран за член на ВСС?

Отговор: Значителна част от концепцията ми е отделена на понятието градивен диалог, включително с обществеността. Намирам, че липсата на такъв диалог е част от генезиса на проблема с липсата на обществено доверие в съдебната власт. Единственото адекватно решение на този проблем е именно работеща медийна стратегия.

През дългогодишната ми работа като говорител на Районна прокуратура гр. Пловдив (една от най-натоварените районни прокуратури в страната) винаги съм се стремял обективно и възможно най-изчерпателно да запознавам обществеността с функциите и реалната работа на прокуратурата. Твърденията ми лесно може да се проверят, тъй като многобройните ми медийни изяви все още са публично достъпни.

Ако бъда избран за член на ВСС, съм твърдо убеден в необходимостта обществото да бъде своевременно и обективно запознато с всички аспекти от дейността на съвета, особено що се касае до кадровата му дейност. Личното ми разбиране, за чието налагане ще работя активно като част от ПК на ВСС е, че решението на проблема с ниското обществено доверие е едно-единствено – чрез активно присъствие в медиите да стане ясно за обществеността, че от нарушаването на принципа на независимост на съдебната власт, всъщност негатив търпи не толкова прокуратурата, колкото цялото гражданско общество. Отстояването на независимостта на съдебната власт е основна гаранция за изграждането на правовата държава, каквато според Конституцията е Република България и в която всеки гражданин желае и заслужава да живее.

Разбира се, медийно присъствие и публично говорене, което не е подплатено с реални действия, се нарича демагогия.

Първостепенна задача пред новия състав на ВСС ще е да покаже публично, чрез реални действия съобразно правомощията си, своята воля и енергия да се справи сам с констатираните пропуски и проблеми в своята дейност, най-вече при изпълнението на основната си задача – кадровата политика.

Публичността е основна гаранция за интегритета на членовете на ВСС и това ще проличи още при предстоящия избор на Главен прокурор. Налага се и необходимост от спешното решаване на редица кадрови въпроси, касаещи десетки административни ръководители и приключване на конкурсни процедури, поради домашното, което завещава настоящият състав на ВСС, включително и по спрени процедури за преназначаване по чл. 194 от ЗСВ, както разбирам от една медийна публикация от днес, 21 октомври. Всички тези въпроси се нуждаят от прозрачни и обосновани на закона и морала решения от страна на ПК на ВСС, с което обществеността следва да бъде своевременно запозната чрез активна медийна стратегия.

3. **В точка 4 от концепцията си споменавате относно работата по бюджета за нуждата от *„адекватна, подробна и обоснована разбивка на всички съществени прогнозни разходи*". Към момента визирате ли конкретни направления, по които може да се оптимизира разходването на бюджета?**

Отговор: Т. 4 от концепцията ми се нарича „Стратегическо планиране и управление", а въпросният цитат очертава в примерен аспект необходимостта от прецизност при очертаване на финансовите нужди на системата.

Отговорът на въпроса как могат да бъдат оптимизирани тези финансови нужди, респективно по кои направления би могло да се оптимизира разходването на бюджета изисква сериозен анализ и би било безотговорно от моя страна да правя предложения в тази насока към настоящия момент.

4. **В концепцията си споменавате, че е необходимо изработването на план програма, съдържащ всички отложени процедури и належащи приоритети в дейността на ПК на ВСС, както и сроковете за изпълнение на поставените задачи. Как изглежда механизмът за мониторинг на този план и по какъв начин ще се извършва отчетът по него?**

Отговор: План без отчетност няма никаква стойност. Необходим е периодичен, публичен отчет на изпълнението по поставените задачи, с който да бъде запозната обществеността, а ако се налага разбира се, своевременни отговори на евентуално поставени въпроси от страна на обществеността.

Механизмът за мониторинг на изпълнението на плана изисква да се създаде необходимата организация не само относно периодична отчетност, но и за анализ на постигнатите резултати и констатираните проблеми при решаването на съответните задачи, респективно своевременно да се установи нуждата от корекции в плана, констатирани ли са затруднения при изпълнението и от какво естество, налагат ли се корекции в конкретни правила/организация на работа/срокове при изпълнението на поставените задачи или допълването на плана с нови. Основната цел на мониторинга е постигането на повишена ефективност в работата и превенция, за да не се допускат в бъдеще евентуално констатирани проблеми.

Намирам за необходимо именно тук, що се касае до мониторинга, да допълня отговора си по втората част от Вашия въпрос №2 - Имате ли конкретен план за взаимодействие с медиите и представителите на гражданското общество, ако бъдете избран за член на ВСС?

Тук ключовата дума е взаимодействие. Всъщност именно това е смисълът на думата диалог. Без двустранна обратна връзка, без коректива на обществеността ще се касае за монолог, който категорично не е подходящият инструмент за намирането на ефективни решения.

В този механизъм за мониторинг следва да се анализират и евентуалните препоръки и критики от страна на обществеността и нейните представители. Това взаимодействие между ВСС и представителите на гражданското общество е изключително важно за ефективната му работа, тъй като в крайна сметка основната задача на всяка една власт, включително на съдебната е защита правата на гражданите и принципите на правовата държава.

21.10.2026г.

гр. Смолян

С УВАЖЕНИЕ:

/АТАНАС ИЛИЕВ/

Atanas Dimitrov Iliev

Digitally signed by Atanas Dimitrov Iliev
Date: 2026.10.21 16:27:17 +03'00'